

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร*

THE PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT OF THE NAKHOK SUB - DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUANG SAMUTSAKHON

ศศิประภา ดอกจันทร์

Sasiprapa Dockjan

พชร สาทร์เงิน

Pachara Sartngern

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ประเทศไทย

Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University, Thailand

E-mail: sasiprapa2@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จำนวน 365 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อยู่ในระดับปานกลาง ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน,การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ,การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ,การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์,การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

* Received 4 June 2025; Revised 30 June 2025; Accepted 6 July 2025

Abstract

This research is mixed-method research. The objective is to study the public participation level, the differences between personal characteristics and public participation, and the causal relationship between factors influencing public participation. The sample group consisted of 365 people living in Na Khok Subdistrict, Mueang Samut Sakhon District and 8 key informants. The research instruments were questionnaires and interviews. Data was analyzed using a computer program. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, one-way variance, multiple regression analysis, and content analysis techniques. The research results found that the public participation level in community development of Na Khok Subdistrict Administrative Organization was at a moderate level. And the public participation factor has a statistically significant causal relationship with public participation in community development.

Keywords: public participation, participatory decision-making, participatory implementation, participatory benefit sharing, participatory monitoring and evaluation

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 78 ว่ารัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) ซึ่งให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ การพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกัน และติดตามตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้า เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสงบเรียบร้อยและปลอดภัย โดยประชาชนสามารถเสนอความต้องการในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น (สุชาติ พรึกเล็ก, ไพรัตน์ ฉิมหาต, และ เดโซ แชน้ำแก้ว, 2565) ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการกระบวนการทางนโยบายสาธารณะ เพื่อให้นโยบายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานหรือโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องข้อจำกัดด้านเวลาและระยะทางที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ปัญหาด้านกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รวมถึงประชาชนไม่ให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน ทั้งในด้านการตัดสินใจ

ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และ ด้านการติดตามและประเมินผล (สุชาติ พริกเล็ก, ไพรัตน์ ฉิมมหาด, และ เดโช แชน้ำแก้ว, 2565)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก เป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจำนวน 7,850 แห่งทั่วประเทศ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 ได้แก่ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในด้านการปกครองและการบริหารจัดการต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การสาธารณสุขและโครงการก่อสร้างอื่น ๆ การสาธารณสุข การส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก, 2567) โดยที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนผ่านการจัดโครงการต่าง ๆ แต่ยังมีอุปสรรคปัญหาในด้านการให้ความร่วมมือของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก จะต้องหากลยุทธ์หรือวิธีการสร้างความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้วางไว้

จากเหตุผลและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จำนวน 3,662 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก, 2567) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Taro Yamane, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคาดเคลื่อนที่ 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยอย่างน้อย 361 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเพิ่มอีก 4 คน เพื่อให้สามารถอ้างอิงไปยังประชากรได้อย่างน่าเชื่อถือมากขึ้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชนและประชาชน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) สถานภาพ (5) รายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายปิด เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจ (2) ความผูกพันต่อชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) การสื่อสาร (5) วิถีชีวิตของประชาชน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายปิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ เกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ผู้วิจัยนำเสนอแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน จากการคำนวณหาค่า IOC ครั้งนี้ได้เท่ากับ 1.00 และทำการการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

2. แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบกึ่งมีโครงสร้างซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามได้อย่างเปิดกว้าง โดยผู้วิจัยจะใช้คำถามที่เตรียมไว้แล้วล่วงหน้าสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการจัดลำดับคำถามหรือการใช้คำพูดอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ประกอบด้วย (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 คน ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ และสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ โดยผู้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชนและประชาชน จำนวน 5 คน

2. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมมาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียง และจัดทำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) รายได้ต่อเดือน (5) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจ (2) ความผูกพันต่อชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) การสื่อสาร (5) วิถีชีวิตของประชาชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในตอนที่ท้ายของแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงและเรียบเรียงให้เห็นถึงประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนโดยใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) และใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคาดเคลื่อนโดยใช้ค่าจากสูตรการวิเคราะห์ Durbin - Watson ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 1.5 - 2.5

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาครในภาพรวมและรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.05	0.80	ปานกลาง	4
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.37	0.73	ปานกลาง	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.34	0.83	ปานกลาง	2
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.06	0.80	ปานกลาง	3
รวม	3.21	0.79	ปานกลาง	

2. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ลักษณะส่วนบุคคล	n	$\bar{x}$	F	Sig.
1. เพศ				
1.1 ชาย	113	2.96	0.843	0.471
1.2 หญิง	219	3.13		
1.3 เพศทางเลือก	21	2.86		
1.4 ไม่ประสงค์จะระบุ	12	3.33		
2. อายุ				
2.1 18-25 ปี	47	2.80	5.65	0.000***
2.2 26-35 ปี	93	3.32		
2.3 36-45 ปี	68	3.13		
2.4 46-55 ปี	66	3.27		
2.5 56 ปีขึ้นไป	91	3.30		
3. ระดับการศึกษา				
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	142	3.32	3.02	0.05*
3.2 ปริญญาตรี	167	3.14		
3.3 สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	56	3.10		

ลักษณะส่วนบุคคล	n	$\bar{x}$	F	Sig.
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
4.1 ไม่เกิน 10,000 บาท	101	3.26	0.836	0.0499
4.2 10,001-15,000 บาท	61	3.09		
4.3 15,001-20,000 บาท	113	3.18		
4.4 20,001-25,000 บาท	47	3.30		
4.5 25,001 บาท ขึ้นไป	43	3.19		
5. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน				
5.1 ไม่เกิน 10 ปี	110	3.20	0.794	0.498
5.2 11-20 ปี	45	3.28		
5.3 21-30 ปี	54	3.08		
5.4 มากกว่า 30 ปี	156	3.23		

= Sig. < 0.05

3. ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความผูกพันต่อชุมชน และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ภาพรวม

ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน				
	B	Std.Error	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.847	0.172		4.92	0.000***
1. ความรู้ความเข้าใจ	0.240	0.055	0.232	4.35	0.000***
2. ความผูกพันต่อชุมชน	0.274	0.060	0.306	4.58	0.000***
3. ผู้นำชุมชน	0.179	0.048	0.225	3.74	0.000***
4. การสื่อสาร	-.054	0.055	-.054	-.97	0.329
5. วิถีชีวิตของประชาชน	0.056	0.065	0.057	0.85	0.392

หมายเหตุ * Sig. ≤ 0.05

*** Sig. ≤ 0.001

R	=	0.677
R ²	=	0.459
R ² ปรับ	=	0.451
F	=	60.915
ระดับนัยสำคัญ	=	0.001
Durbin-Watson	=	1.55

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($F = 60.915$ และ $P \leq 0.001$) กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ร้อยละ 45.1-45.9 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเป็นอิสระต่อกัน (Durbin-Watson) เท่ากับ 1.55 และเมื่อพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแล้วค่า Beta เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อชุมชน ($\beta_{\text{ความผูกพันต่อชุมชน}} = 0.306$, $P \leq 0.001$) ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\beta_{\text{ความรู้ความเข้าใจ}} = 0.232$, $P \leq 0.001$) ด้านผู้นำชุมชน ($\beta_{\text{ผู้นำชุมชน}} = 0.225$, $P \leq 0.001$) กล่าวคือปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาครนั้นเป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อชุมชน ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\hat{Y} &= b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 \\ &= 0.847 + 0.240 (\text{ความรู้ความเข้าใจ}) + 0.274 (\text{ความผูกพันต่อชุมชน}) + 0.179 (\text{ผู้นำชุมชน})\end{aligned}$$

$\hat{Y}$ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ซึ่งมีค่าความเหมาะสมกับค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.459

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนควรได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อรับฟังความคิดเห็นคนในชุมชน ตามระยะเวลาที่เหมาะสม และมีการจัดหาอาสาสมัครหรือจิตอาสาปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อรับฟังเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของประชาชน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่อบต.ทำขึ้น ควรมีประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในโครงการนั้น ๆ ร่วมทำกิจกรรมด้วย เช่น การจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพของชุมชน ควรให้ประชาชนที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ มาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมที่จะพัฒนาร่วมกัน โดยนำความพร้อมของตนเองในแต่ละด้านเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างคุณประโยชน์ร่วมกัน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรส่งเสริมการหารายได้และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด มีการจัดโครงการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์กับประชาชน โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วมพัฒนาต่อยอด หรือได้สร้างอาชีพใหม่ เพื่อจะได้มีรายได้ในการดำรงชีวิตและดูแลครอบครัว และทำให้ประชาชนในชุมชนเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้แก่ ถนน ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ควรใช้แบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจ หรืออาจจะให้แต่งตั้งตัวแทนของประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลร่วมกัน และควรจะมีการจัดให้มีจุดรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้าน

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในระดับมาก แต่ก็แสดงให้เห็นว่า ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาครในทุก ๆ มิติ สอดคล้องกับ (Cohen J. M. & Uphoff, 1977) ที่กล่าวว่า กระบวนการของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง และ คณะ, 2566) ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

2. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เนติมา ชูศรี, 2564) ที่ว่า อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วนิดา รุ่งโยธิน, 2561) ที่ว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับ 0.001 ระดับ 0.001 ระดับ 0.05 และระดับ 0.001 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อริสรา หงษาชุม, 2566) ที่ว่า ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เนติมา ชูศรี, 2564) ที่ว่า อายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจต่างกัน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วนิดา รุ่งโยธิน, 2561) ที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เนติมา ชูศรี, 2564) ที่ว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วนิดา รุ่งโยธิน, 2561) ที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อริสรา หงษาชุม, 2566) ที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วนิดา รุ่งโยธิน, 2561) ที่ว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) ที่ว่า ลักษณะส่วนบุคคลเมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

3. ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความผูกพันต่อชุมชน และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความผูกพันต่อชุมชน ด้านผู้นำชุมชน และด้านการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาบรรพต กิตติปัญญา, รัฐพล เย็นใจมา, และ อนุวัตร กระสังข์, 2565) ที่ว่า ปัจจัยด้านการเชื้อฟุ้งผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชาติ พริกเล็ก, ไพรัตน์ ฉิมหาด, และ เตโช แชน้ำแก้ว, 2565) ที่ว่า ปัจจัยในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ และการติดตามและประเมินผล ในการพัฒนาชุมชนนั้น ภาครัฐต้องเข้าถึงประชาชนและให้ความรู้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการชี้แจงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจัดทำเป็นข้อมูลที่เข้าใจและติดตามผลได้ง่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ไพบูลย์ โตทอง, 2560) ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการปฏิบัติการ และด้านการตัดสินใจ เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาครทุกด้าน ทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนวุฒิ บัวคลี, 2564) ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ไพบูลย์ โตทอง, 2560) ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการปฏิบัติการ และด้านการตัดสินใจ 2) ปัจจัยด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความผูกพันต่อชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) ที่ว่า ปัจจัยด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3) ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านผู้นำชุมชน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ (พระมหาบรรพต กิตติปัญโญ, รัฐพล เย็นใจมา, และ อนุวัต กระสังข์, 2565) ที่ว่า ปัจจัยด้านการเชื้อพึงผู้นำชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) ที่ว่า ปัจจัยที่ด้านความผู้นำองค์การ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนวุฒิ บัวคลี่, 2564) ที่ว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล 4) ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) และงานวิจัยของ (ธนวุฒิ บัวคลี่, 2564) ที่ว่า ปัจจัยด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล 5) ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านวิถีชีวิตของประชาชน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ทั้งการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และ ด้านการติดตามและประเมินผล แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านวิถีชีวิตของประชาชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) ที่ว่า ปัจจัยด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

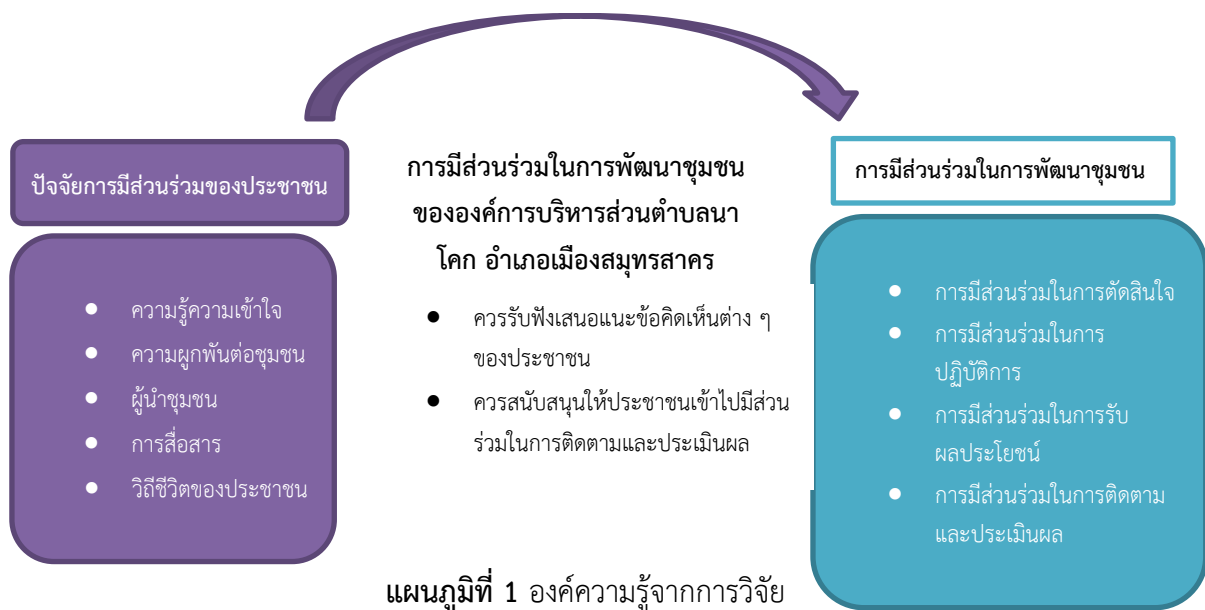
4. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ทั้ง 4 ด้าน พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนควรได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อรับฟังความคิดเห็นคนในชุมชน ตามระยะเวลาที่เหมาะสม และมีการจัดหาอาสาสมัครหรือจิตอาสาปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อรับฟังเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของประชาชน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่อบต.ทำขึ้น ควรมีประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในโครงการนั้น ๆ ร่วมทำกิจกรรมด้วย เช่นการจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพของชุมชน ควรให้ประชาชนที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ มาเป็นอาสาสมัคร ช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมที่จะพัฒนาร่วมกัน โดยนำความพร้อมของตนเองในแต่ละด้านเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างคุณประโยชน์ร่วมกัน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรส่งเสริมการหารายได้และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากที่สุด มีการจัดโครงการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์กับประชาชน โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วม พัฒนาต่อยอด หรือได้สร้างอาชีพใหม่ เพื่อจะได้มีรายได้ดำรงชีวิตและดูแลครอบครัว และทำให้ประชาชนในชุมชนเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้แก่ถนน ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ควรใช้แบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจหรืออาจจะให้แต่งตั้งตัวแทนของประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลร่วมกัน และควรจะมีการจัดให้มีจุดรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

(ดวงฤทธิ เบ็ญจาทิกุล ชัยรุ่งเรือง และคณะ, 2566) ที่กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นว่า ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย หรือแผนงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อสรุป เช่น การจัดทำแผนงานพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจ้างเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบคุณภาพการจ้างงานได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างสูงสุด ประการต่อมา อบต. ควรสนับสนุนและแจกจ่ายอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงควรพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนและมอบรางวัลให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของ อบต. อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. ในแต่ละปี ให้เกิดความโปร่งใสและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยชี้แจงให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอสุมทรีสุทศกร ได้้องค์ความรู้ใหม่ ดังแผนภูมิที่ 1

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อยู่ในระดับปานกลาง ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีดังนี้ 1) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก อำเภอสุมทรีสุทศกร จำเป็นต้องให้

ความสำคัญกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่เหมาะสม และเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ดังนั้น อบต. ต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของประชาชน เพื่อระดมความคิดเห็นหาข้อยุติในการวางแผนพัฒนาในแต่ละชุมชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ดังนั้น ควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนให้มีความรู้ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ อบต. มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป โดยมีการชี้แจงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง และจัดทำเป็นเอกสารรายงานผลการดำเนินงานที่ประชาชนสามารถเข้าใจและติดตามได้ง่าย 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัครผู้ประสานงานในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหาในการพัฒนาชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการพัฒนาชุมชน ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการพัฒนาชุมชน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในภาพรวมและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นผู้ประสานงานในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการให้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ไม้กวาด ถุงใส่ขยะ เพื่อพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการการสละเงินในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในภาพรวมและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้รับผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนในชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นหลังจากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และชุมชนมีระบบน้ำประปาดีขึ้นหลังจากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ดังนั้น ควรพัฒนาระบบน้ำประปาชุมชนให้คุณภาพที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบน้ำประปาดังกล่าว 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการประเมินผลอย่างมีความยุติธรรมในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนในกระบวนการประเมินผลในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการประเมินผลด้านประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการประเมินผลด้านความพึงพอใจในการพัฒนาชุมชน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามและประเมินผลการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้ง

ต่อไป 1) ควรศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกที่ของจังหวัดสมุทรสาครทั้งจังหวัด เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์กรได้อย่างมีความเหมาะสมกับของพื้นที่นั้น ๆ 2) ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เช่น ด้านการให้อิสระแก่คนในชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการสร้างควมไว้วางใจให้กับคนในชุมชน ด้านกิจกรรมส่งเสริมรายได้ของชุมชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กัมปนาท ทองดอนใหม่. (2563). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลท่งใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(1), 1-14.
- ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง และคณะ. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(3), 77-91.
- เนติมา ชูศรี. (2564). การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลปลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิเทศศึกษา, 11(2), 307-331.
- ใบบุญ โตทอง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน (ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ธนวุฒิ บัวคลี่. (2564). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
- พระมหาบรรพต กิตติปัญโญ และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วน ตำบลสริกา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 5(1), 68-79.
- สุชาติ พริกเล็ก และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9(4), 436-452.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อริสรา หงษาชุม. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนารัฐบาล, 10(1), 99-110.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาโคก. (2567). เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2568 จาก <http://www.nakhok.go.th/>.
- Cohen J. M. & Uphoff, N. T. (1977). Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. New York: Cornell University.